

בפרשתנו אנו לומדים **על חשיבות שבת** ונלמד על חשיבות שבת עם מי שאינו מתאים לבנין עם ישראל. כך אומר אברהם אבינו ע"ה לשליחו, הוא אליעזר: "ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב" (בראשית כד).

אברהם אבינו מצווה שהזיווג ההגון והכשר של בנו יהיה רק עם בנו משפחתו לא עם בנות ארץ כנען (ואף בתו של אליעזר עצמו לא ראויה להנשא ליצחק אבינו), ואכן באמצעות השבועה קיים אליעזר את ציוויו של אדונו, אברהם אבינו.

על כך נביא בס"ד סיפור מדהים על אחד האדמור"ים החשובים שהיו בארצות הברית ובא אליו זוג נחמד, וביקש מהאדמו"ר ברכה לנישואין שעתידיים להיות תוך זמן קצר. הרב הסתכל עליהם ושאל את הבחור מאיזה עדה אתה? אמר לו: אבי יהודי ממוצא חלבי סורי. שאל את האשה: מאיזו עדה את? ענתה לו: אני קתולית.

נשא הרב את עיניו, התבונן לשמים כמה דקות. בינתיים הזוג ציפה צפייה דרוכה. עצם הרב את עיניו ולבסוף אמר לזוג: בחנתי את העניין וראיתי שאתם לא מתאימים, יהיו לכם הרבה מריבות. אתם לא זוג משמים. אחר כך הרב פנה לבחורה ואמר לה: מגיע לך בחור הרבה יותר טוב מהבחור הזה. הזוג קיבל את התשובה הלא צפויה ויצאו מהחדר, תוך כדי היציאה אמרה הבחורה לבחור: "יהודי מלוכלך, אתה שומע מה שהרב אמר. אני יותר טובה ממך. מגיע לי בחור הרבה יותר טוב". נפרדה ממנו בטריקת דלת והלכה לה.

זמן קצר אחר כך הגיע אביו של הבחור עם בנו שדמעות על עיניו, ואמר לרב בטרוניה: מה עשית? הבחור כבר זמן רב לא מוצא את זיווגו, סוף סוף הוא מצא את מה שמתאים לו. למה אמרת להם להפרד. למה אמרת לה שהיא יותר טובה ממנו. אמר לו הרב: הסתכלתי בשמים וראיתי שזה לא שידוך טוב. הם יריבו. ילכו לבתי משפט, יריבו על הילדים. אתה צריך את כל הצרות הללו. לא תוכל לראות את הנכדים שלך, הם ילכו לכנסיה קתולית ולא תוכל לעשות דבר.

האבא לא השתכנע. אמר הרב לבחור תגיד לאבא שלך מה היא אמרה לך כשיצאת מכאן. סיפר הבן שאמרה לו שהוא "יהודי מלוכלך". נעלב האבא שהיה מחשובי הקהילה ואמר לבנו: לא יכול להיות, אין פה דברים כאלה באמריקה. כולם שווים. היא משכילה, לומדת רפואה באוניברסיטה. אנחנו באמריקה אומה אחת, ושאר דקלומים. אמר לו הרב: מכאן תלמד שתמיד צריך להתבונן בתוך תוכם של האנשים. לא רק במה שהם אומרים. במיוחד בענייני נישואין.

לסובבים אותו אמר הרב: אתם חושבים שראיתי בכוכבים או שהמלאכים גילו לי. לא ולא. זה דבר אלוקים ממש. ישירות ממנו. כך הוא כתב לנו בתורה, וזה הרבה יותר אמין מכל צפייה בכוכבים או לשמוע כל מלאך אחר מדבר.

ד"ר להצלחת ידידינו היקר, רב פעלים לתורה ולתעודה, אוהב רבנו ותלמידהו
הר' הרצל ג'נח יצ"ו, שיזכה לזיווג הגון וכשר משרוש נשמתו, המברך, **הרב אורי סגן**

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סגן שליט"א
כתובה ועריכה: אלון ארביב ס"ט וערות ניתן לשגר לחד 613 נתניה 050-6229335 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il
כניסת שבת: 16:27
לעילוי נשמת ראש ישיבת "מורת יוסף" הגה"ק רבי יהודה מועלם בן שמחה זצ"ל יציאת השבת: 17:31 לדעת ר"ת: 18:06

עטרת פז

צריכים אנו לשאול את עצמנו על הקפדתו היתרה של אברהם אבינו שעבדו אליעזר לא יקח אשה לבנו יצחק מבנות כנען [ואף לא בתו], אלא יקח בת רק מבנות חרן, ולאכאורה יקשה לנו, וכי בגות חרן טובות יותר מבנות כנען, הרי הללו עובדי עבודה זרה זכן הללו?

לניסיון פתרון שאלה זו נביא מהאמור בספר "לב אליהו" [להגרא לופיאן זצ"ל] וזה לשונו: "מכל זה למדנו יסוד גדול... דאף כי היראה היא העיקר בעבודת האדם, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה... עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה" מ"מ יש לנו לידע כי אדם שיש בו עדינות הנפש ומדות טובות אף כי עומד במצב שעדיין לא קנה היראה אבל אם יגיע להכרה בחיוב יראת שמים ירדוף אחריה וישיג אותה בקלות, כי מי שיש לו מידות טובות יש בו היסוד לבנות את עצמו ולהגיע לכל המדרגות היותר נעלות, מה שאין כן המושחת במידות, מחלה רעה היא ואימוזה אשר מעטים מאוד זכו להחליף ולהירפא ממנה, וכל זמן שהמידות הרעות שולטות באדם כל יגיעתו בעבודת הש"ית לריק הוא והולך לטמיון רחמנא ליצנן". עוד מוסיף הגרא"ל: "גם יש לדעת כי המידות בין לטוב או למוטב מורישים האבות לבניהם אחריהם..."

מעתה נבין היטב מה שהקפיד אברהם אבינו ע"ה כל כך ופחד ורחב לבנו והשביע לאליעזר עבדו שלא יקח אשה לבנו מבנות הכנעני, כי הכנענים מושחתים במידות רעות, שהם זרעו של חם אבי כנען, אשר השחית והתעייב עליהם לפני אביו נח הצדיק, ואמנם חסרונם וקללם בקללה נמרצת עד עולם ויאמר לו "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", כלומר כי בן נח "חם" השריש בקרבו ובקרבו לב בניו את מידתו הרעה והארורה אשר לא יוכלו ליצאת ממנה ונשארזו כולם בעלי מומים עד עולם, אשר לא להם החרות ניתנה ורק עבד עבדים יהיה לאחיו! לבן ובתואל, על אף היותם עובדי עבודת כוכבים לא היה מחוייב במציאות שיעבור רישומם הרע והאכזרי לבניהם, דור החמשך, ולכן בחר בהם אברהם אבינו והרחיק את בנות הכנענים ממשפחתו ומזרעו. כי מבני כנען רושם מידותיהם הרעות עוברים ליצאצאים ולא ניתנים לתיקון שביארנו לעיל ואילו מבני חרן אם האבא עובד עבודה זרה יצאצאו יכולים לעשות תשובה ולנקות את הרושם שקיבלו מביט אבא.

ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא... (כג, טו)
 מפרש רש"י: בין שני אוהבים כמונו מה היא- חשובה לכלום. לכאורה קשה- שאל הגה"צ רבי חיים מאיר מ'זניץ- וכי מאימתי אברהם ועפרון היו אוהבים זה את זה? אלא- תירץ הרבי- יש לפרש את דברי רש"י שכך אמר עפרון לאברהם: שנינו אוהבים, אולם כל אחד מאיתנו אוהב דבר אחר, אני אוהב כסף, עד שארבע מאות שקל כסף לא נחשב בעיני לכלום, ואילו אתה אוהב מצוות ומוכן לפזר ממון רב כדי לקיימן, עד שגם בעיניך ארבע מאות כסף אינם חשובים...

נמצא ששנינו איננו מייחסים כל חשיבות לארבע מאות שקל כסף!

עבד אמת

"ויאמר עבד אברהם אנכי" (כד, לד)

פעם אחת נזדמן לעיירה אחת רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל החפץ חיים. נכנס אל בית הכנסת וישב אל שלחן בפינה והחל ללמוד. איש לא הכירו ואף לא סיפר לאיש מי הוא. בשבת לאחר תפילת ערבית ניגש אליו אחד מבעלי הבתים שבעיר, וביקש להזמין אותו אל ביתו לסעודת שבת. קם רבי ישראל ואמר בפשטות: אני החפץ חיים...

רבי- נבהל האיש- מדוע לא גיליתם עד עכשיו לאף אחד מי אתם?!? ענה החפץ חיים: עד עכשיו לא הייתה כל סיבה לגלות זאת, ואילו עכשיו נחוץ הדבר. מדוע הדבר נחוץ? תמה האיש.

השיב החפץ חיים: כאשר לבן הזמין את אליעזר לאכול, השיב אליעזר: עבד אברהם אנכי, ובכך התכוון לומר, דע לך שאני נזהר מאוד בכשרות מזוני...

כך גם אני- סיים החפץ חיים- כל הזמן אני נזהר ומונע את עצמי מפרסום, אולם כאשר מזמינים אותי לסעודה מוכרח אני לגלות את זהותי, כדי שלא אכשל חלילה במאכלים שיש בהם פקפוק בדבר כשרותם...

ואברהם זקן

מנהגנו לקרוא לחתנים פרשת "ואברהם זקן", על כך כותב רבנו בחיי על הפרשה (בראשית פרק כד פסוק ג) שצריך להזהר בנישואים עם נוכריות שאפילו שלמה המלך החכם מכל האדם נכשל בזה. שנשא לשם שמים "נשים נכריות שנשא עמוניות מואביות צידוניות חתיות, שהעיד עליו הכתוב (מלכים א יא) נשיו הטו את לבבו.

על כן הוקבע בישראל מנהג לקרוא פרשה זו לחתן ביום חתונת להזכיר העם שיזהר בנשואיו, ושלא יקח אשה לשם יופי, שהרי הכתוב אומר (משלי לא) שקר החן והבל היופי, ולא לשם ממון, כי הממון עשה יעשה לו כנפים כנשר יעוף השמים, ולא לשם שררת הקרובים ובני משפחות שיהיה נעזר בהם ויוכל להשתרר. לפי שהוא נכשל ונענש בכל אחת ואחת משלש כוונות אלו, אבל יצטרך שתהיה כוונתו לשם שמים ושידבק במשפחה הגונה, לפי שהבנים נמשכים במדותיהם בטבע אחר משפחת האם, כי כן טבע ביין להיות טעמו נמשך אחר הכלי אשר עמד בתוכו" לכן נדבר על בחירת בו זוג.

הנטילות האכיליות

נטילת ידיים

נטילת ידיים היא מצוה דרבנן, כך פסק הרמב"ם (הלכות ברכות פ"ו, ה"ב). ודינם כמו סוך התרומה שהכהנים שאכלו תרומה היו צריכין ליטול ידיהם מדברי סופרים קודם אכילת תרומה כדי שלא יטמאוהו בנגיעתן, וכדי שיהיו רגילין הכהנים בה, גזרו חז"ל גם כן על כל איש ישראל האוכל פת, שאסור לאכול עד שיטול ידיו (משנ"ב ס' קנ"ח סק"א).

ישנם כמה דינים שמעכבים הנטיילה, כגון הטבעות, ומים שנעשה בהם מלאכה, וכח גברא, ונגיעת היד שנוטל ביד שלא נטל שצריך נגוב ולחזור וליטול, וזהמת הצפרנים שמעכבים הנטיילה וכדומה. וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה שהמזלזל בנטילת ידיים חייב נדוי (ברכות יט). ובא לידי עניות (שבת סב:) שכן על נטילת ידיים ראשי תיבות "עני". ולכן טהר ידים יוסיף אמץ (איוב יז-ט), ויזהר לידע כל דיני נטילת ידיים מפי ספרים ומפי סופרים, וישמור ליטול ידיו נטילה כתקונה וימלא ידיו מברכת ה'.

נטילת מים אחרונים כידוע שנטילה זו היא חובה (עירובין יז: חולין קה:): עד שלמחנה היוצאת למלחמה פטרו מנטילת מים ראשונים, וחייבו בנטילת מים אחרונים משום דחמירא סכנתא, ואף גם בזמן הזה אפילו דלא שכיח מלח סדומית וליכא סכנתא, מכל מקום חיובא רמיא עלן לקיים דברי חכמים, שאם אינו מסמא עיני בשר מסמא עיני השכל והנפש, שכל דבריהם ראשם מגיע השמימה וסודם רם ונישא. ובני אדם מזלזלים בנטילה זו גם כן ואין נוטלים מים אחרונים, אלא באכלם על השולחן בחברת בני הבית, אבל אם אוכל ביום פתו בחנות, או בלכתו בדרך אין חוששים, ועברה היא בידם, והאיש הירא יהיה לו בחנותו, או בלכתו בדרך כלי מוכן ליטול וכלי לקבל המים, שמים אחרונים אין ניטלים אלא בכלי ובזה ינצל מכל רע.

נטילה על דבר ששפולו במשקה מרן בשלחנו הטהור (סימן קנח סעיף ד') פסק ליטול ידיים בדברים שאוכלם בהטבלה כגון: בדבש או מים או יין או שמן או חלב, וגם בזה רבים מעמי הארץ מקלין בה, ואין נזהרין בה אלא בליל פסח, שטובלין כרפס במים ומה נשתנה הלילה הזה, ואמנם המשנה ברורה כתב שהמקל יש לו על מי לסמוך, אך מ"מ האיש הירא את דבר ה' לא יקל ולא יעבור דברי חכמים בשום זמן מהזמנים, ולא יאכל שום דבר שטבול במשקה בלי נטילת ידיים, ומיהו אם הוא מבושל כגון: מרקחת ויוגורט ומעשה קדרה וכדומה ואוכל על ידי כף ומזלג אז אין צריך נטילה.

נטילה ליתפילה צריך נטילה אם הסיח דעתו ואמרו בגמרא (פסחים מו.) נטילה לתפילה עד ארבעה מילין צריך להלך אם הוא לפניו כדי ליטול ידיו, ולאחריו עד מיל חוזר. וגם בזה המון העם אין נזהרים. וכן אם הוא לומד ונגע בצואת האף או בצואת האוזן או חכך ראשו או נגע במקומות המכוסין, צריך נטילה לכבוד התורה. וכן אם ארע לו כן בהיותו אוכל פת צריך נטילה. ולא יקרב ללמוד או להתפלל או לברך או לאכול בגוף טמא, כי כיון שנטמאו ידיו נטמא גופו. וטהר ידיים יוסיף אומץ, כי העובר על התורה או דברי חכמים בדברים קלים לעשות, שאין בהם טרחה כל כך ולא חסרון כיס, יכבד ענשו על אשר לא שת ליבו לקיים דברי חכמים, זה כלל גדול, וידוע מאמר רבותינו ז"ל (מנחות מג:): גדול ענשו של לבן וכו', משל לשני בני אדם וכו' לכן הוי זהיר במצוה קלה ובורח מן העברה, כי על הכל יביא אלקים במשפט, ושומר מצוה הוא ישלם שכר הרבה (פלא יועץ).

להצלחת ידידנו התורמים הנכבדים החפצים בעילום שם, ישלם ה' פועלם